

BETÆNKNING

Afgivet af Familie og Sundhedsudvalget

vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at arbejde for, at alderspensionister i tilfælde af nære pårørendes død fremover får mulighed for at få betalt en rejse til begravelse i Grønland én gang årligt.

(Fremsat af Medlem af Inatsisartut, Nikolaj Jeremiassen, Siumut)

Afgivet til forslagets 2. behandling

Udvalget har under behandlingen senest bestået af:

Medlem af Inatsisartut Tillie Martinussen, Demokraterne, formand

Medlem af Inatsisartut Jess Svane, Siumut, næstformand

Medlem af Inatsisartut Laura Tàunâjik, Siumut

Medlem af Inatsisartut Vivian Motzfeldt, Siumut

Medlem af Inatsisartut Aaja Chemnitz Larsen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit

Udvalget har efter 1. behandlingen den 21. april 2015 under FM2015 nærmere gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Forslagsstiller ønsker med dette beslutningsforslag at sikre, at alle alderspensionister i tilfælde af nære pårørendes død fremover én gang årligt får mulighed for at få betalt rejse med henblik på at kunne deltage i en begravelse i Grønland.

1. behandling af forslaget i Inatsisartut

Siumut havde forståelse for forslaget, men ville have forslagets konsekvenser grundigt belyst. Inuit Ataqatigiit var tilhænger af, at alderspensionister i princippet skal have mulighed for at få hjælp til at kunne deltage i pårørendes begravelse. Inuit Ataqatigiit fandt det relevant at drøfte nogle grænser for forslaget, - fx om der alene skal kunne rejses internt i Grønland eller om der skulle være økonomiske grænser for de offentlige tilskud til formålet.

Demokraterne ønskede, at forslaget skulle ses i sammenhæng med en samlet reform af alderspensionsområdet, hvorefter partiet ikke isoleret set ville støtte forslaget. Atassut havde forståelse for forslaget, og ville gerne være med til at undersøge, hvordan og hvorledes man kunne hjælpe alderspensionister i forbindelse med begravelse af nære pårørende udenfor hjembyen. At yde lån kunne i denne sammenhæng være en mulighed.

Spørgsmål

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget anmodet *Medlemmet af Naalakkersuisut for Familie, ligestilling og Sociale Anliggender* om at besvare en række spørgsmål. Kopi af udvalgets spørgsmål og *Medlemmet af Naalakkersuisuts* besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som bilag.

Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget kan med udgangspunkt i besvarelsen fra Naalakkersuisut konkludere, at der ikke efter de gældende regler for alderspensionister kan bevilges økonomisk hjælp til betaling af rejseudgifter i forbindelse med nære pårørendes alvorlige sygdom og/eller død og begravelse.

Udvalget anmodede Naalakkersuisoq for Familie, ligestilling og Sociale Anliggender ved de skriftlige spørgsmål om at forholde sig til målgruppen for § 20, stk. 3 i Landstingsforordning nr. 15 af 20. november 2006 om offentlig hjælp. På baggrund af besvarelsen fra Naalakkersuisut kan udvalget konkludere:

Alderspensionister kan ikke modtage hjælp til betaling af rejseudgifter i forbindelse med nære pårørendes alvorlige sygdom og/eller død efter bestemmelsen.

Udvalget forstår på besvarelsen fra Naalakkersuisut omkring den kommunale administration af reglerne om offentlig hjælp, at kommunerne har kendskab til reglerne om offentlig hjælp, og ikke yder alderspensionister hjælp til betaling af rejseudgifter i forbindelse med nære pårørendes alvorlige sygdom og/eller død.

Samlet kan det konkluderes, at alderspensionister hverken efter reglerne om alderspension eller reglerne om offentlig hjælp har mulighed for at få betalt eller får hjælp til rejse til begravelse.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Udvalget er bekendt med, at der aktuelt eksisterer følgende rabatter for alderspensionister i Grønland i forbindelse med offentlig transport med passagerskib eller med fly:

På hjemmesiden for Arctic Umiaq Line www.aul.gl er i april 2015 oplyst følgende rabatter for alderspensionister:

1. januar-31. maj og 1. september - 31. december (lavsæson) 50 %

1. juni - 31. august (ekskl. kahyt) (højsæson) 25 %

Air Greenland oplyser, at selskabet aktuelt tilbyder rabat for alders -og førtidspensionister på restriktive billetter. Man kan således som pensionist få op til 33 % rabat af normalprisen på en restriktiv billet. Rabatten afhænger dog af, hvilken rute og sæson på året, man rejser. Rabat på indenrigsruter i Grønland gælder året rundt, mens den på rejser til og fra Grønland gælder uden for højsæsonerne.

Pensionistrabat for rejser til og fra Grønland gælder i disse perioder i 2015:

06. januar 2015 – 28. marts 2015

08. april 2015 – 14. juni 2015

16. august 2015 – 07. december 2015

Man skal ifølge Air Greenland være opmærksom på, at billetter til pensionister ikke altid er det billigste alternativ, da der kan være særlige kampagnepriser på almindelige billetter. Billetter til pensionister tilbydes alene i en begrænset mængde, og der beregnes normalpris, hvis disse særlige billetter for pensionister er udsolgt.

Udvalget har noteret sig, at forslagsstiller i forslaget angiver de økonomiske konsekvenser ved forslagets realisering således:

“Lovgivningsarbejde for at alderspensionister får mulighed for en årlig bevilling fra det offentlige til familiebesøg i forbindelse med dødsfald i familien vil afdede en admistrativ merudgift for Grønlands Selvstyre. Forberedelsen til denne lovændring skønnes samlet at medføre at en AC-medarbejder bruger et halv årsværk på arbejdet, svarende til 250.000 kr. Disse midler skal afholdes indenfor de i forvejen afsatte bevillingsrammer, hvilket logisk set vil medføre længere sagsbehandlingstider eller udskydelse af øvrige lovgivningstiltag.

Forslaget vil naturligt skulle indarbejdes som en rettighed i det relevante regelsæt indenfor den sociale lovgivning, formentlig forordningen om offentlig hjælp. Et skøn over udgiften ved forslagets realisering kan løseligt opsættes således:

- *Der sker ca. 450 dødsfald årligt her i landet.*
- *Det forudsættes, at der for hvert dødsfald vil være 2 pensionister, som vil have ret til frirejse.*
- *En gennemsnitspris for en rejse sættes til 10.000.*

Den samlede årlige udgift løber dermed op i 9 mio. kr. årligt. Udgifterne må formodes at stige jævnt i takt med, at gruppen af alderspensionister vokser i de kommende år.

Da ordningen vil skulle administreres af kommunerne må det forventes, at KANUKOKA vil kræve det kommunale bloktilskud øget med et årligt beløb i den nævnte størrelsesorden.

Kommunerne vil også skulle afholde de administrative udgifter ved administration af ordningen. Omfanget heraf vil skulle beregnes nærmere, hvilket vil ske i bloktilskudsforhandlinger mellem Naalakkersuisut og KANUKOKA.”

Udvalget bemærker, at det antages at udgifter ifm en vedtagelse af nærværende forslag kan løbe op i en samlet årlig offentlig udgift i størrelsesorden 9 mio. kr. årligt, og at disse udgifter må formodes at stige jævnt i takt med, at gruppen af alderspensionister vokser i de kommende år. Udvalget skal supplerende fremføre, at beløbet kan blive lidt mindre, ifald man kan gøre brug af rabatter for alderspensionister. Da dødsfald og begravelse ikke kan planlægges, så vil man i praksis måske alene i begrænset omfang kunne gøre brug af rabatterne.

Udvalgets indstillinger

Udvalget som finder det problematisk, at alderspensionister ikke i den eksisterende lovgivning for alderspensionister har mulighed for at kunne modtage hel eller delvis hjælp til at kunne deltage i begravelse af nære pårørende.

Mange alderspensionister har ikke rettigheder efter overenskomster, idet de ikke længere er aktive på arbejdsmarkedet, ligesom det nu klart er fastslået, at der hverken i reglerne om offentlig hjælp eller i reglerne om alderspension er hjemmel til at yde hjælp til formålet. Alderspensionister er således ringere stillet end andre borgergrupper. Dette eksempelvis uddannelsessøgende for hvilken gruppe, der findes en særlig hjemmel til at få hjælp for at kunne deltage i begravelse af pårørende.

Udvalget finder, at der i reglerne om alderspension skal indarbejdes en hjemmel, således at alderspensionister skal have mulighed for, at kunne få hjælp til årligt at få dækket rejseudgifter med henblik på at kunne deltage i en begravelse i Grønland for én nær pårørende, som begravnes uden for alderspensionistens hjemby. Hjælpen skal kunne ydes til økonomisk trængende alderspensionister efter en nærmere økonomisk vurdering af bopælskommunen. Denne rettighed skal realiseres i forbindelse med den kommende reform for alderspensionister.

Som følge heraf fremsætter udvalget følgende ændringsforslag til det oprindelige forslag:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at arbejde for, at der i kommende forslag til ændring af reglerne om alderspension indarbejdes en hjemmel

til, at alderspensionister én gang årligt efter ansøgning gives mulighed for at få hjælp til, at kunne deltage i begravelse i Grønland udenfor hjembyen i tilfælde af nære pårørendes død. Hjælpen skal kunne ydes helt eller delvist, med eller uden tilbagebetalingspligt efter en ensartet kommunal skønsvurdering med udgangspunkt i alderspensionistens økonomiske forhold.

Et enigt udvalg indstiller ændringsforslaget til vedtagelse og det oprindelige forslag til forkastelse.

Med disse korte bemærkninger og med det i betænkningen fremførte, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Tillie Martinussen,
Formand

Jess Svane

Laura Tàunâjik

Vivian Motzfeldt

Aaja Chemnitz Larsen

Juliane Henningsen

Mimi Karlsen